

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL

Y BIL CAM-DRIN DOMESTIG

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog (“RhS”) 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os yw Bil Seneddol y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru at unrhyw bwrpas sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd neu sy’n addasu’r cymhwysedd hwnnw.
2. Cyflwynwyd Bil Cam-drin Domestig 2019-21 (y “Bil”) yn Nhŷr Cyffredin ar 3 Mawrth 2020. Gellir cael copi o’r Bil yn:
https://publications.parliament.uk/pa/bills/lbill/58-01/124/5801124_en_1.html .

Amcan(ion) Polisi

3. Diben y Bil yw codi ymwybyddiaeth a chynyddu dealltwriaeth o gam-drin domestig a’i effaith ar ddioddefwyr, gwella effeithiolrwydd y system gyfiawnder ymhellach o ran diogelu dioddefwyr camdriniaeth domestig a dod â throsteddwy gerbron y llysoedd, a chryfhau’r cymorth i ddioddefwyr camdriniaeth a’u plant a ddarperir gan asiantaethau statudol eraill.

Crynodeb o’r Bil

4. Noddir y Bil gan y Swyddfa Gartref a’r Weinyddiaeth Gyfiawnder.
5. Mae’r Bil yn gwneud y darpariaethau a ganlyn:
 - Mae **Rhan 1** yn darparu ar gyfer diffiniad statudol o gam-drin domestig sy’n sail i ddarpariaethau eraill yn y Bil.
 - Mae **Rhan 2** yn creu swydd Comisiynydd Cam-drin Domestig, yn nodi swyddogaethau a phwerau’r Comisiynydd ac yn gosod dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus penodedig i gydweithredu â’r Comisiynydd.
 - Mae **Rhan 3** yn darparu ar gyfer cyfundrefn gorchmynion ataliol sifil newydd – Hysbysiad Diogelu rhag Cam-drin Domestig (“DAPN”) a Gorchymyn Diogelu rhag Cam-drin Domestig (“DAPO”).
 - Mae **Rhan 4** yn gosod dyletswyddau newydd ar awdurdodau lleol haen un yn Lloegr mewn cysylltiad â darparu cymorth i ddioddefwyr camdriniaeth ddomestig a’u plant mewn llochesau a llety diogel arall.
 - Mae **Rhan 5** yn gwneud dioddefwyr camdriniaeth ddomestig yn gymwys yn awtomatig ar gyfer mesurau arbennig yn y llysoedd troseddol; ac yn gwahardd y rhai sy’n cyflawni rhai trosteddau rhag croesholi eu dioddefwyr yn bersonol yn y llysoedd teulu yng Nghymru a Lloegr (ac i’r gwrthwyneb) ac yn rhoi i lysoedd teulu y pŵer, o dan amgylchiadau penodol, i benodi cynrychiolydd cyfreithiol i gynnal y croesholi ar ran y person gwaharddedig.

- Mae **Rhan 6** yn estyn awdurdodaeth alltiriogaethol y llysoedd troseddol yng Nghymru a Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon i droseddau treisgar a rhywiol ychwanegol.
- Mae **Rhan 7** yn gwneud darpariaeth amrywiol a chyffredinol. Yn benodol, mae'r Rhan hon yn galluogi cynnal profion polygraff ar droseddwyr camdrin domestig fel un o amodau eu trwydded ar ôl iddynt gael eu rhyddhau o'r ddalfa; yn rhoi'r canllawiau sy'n ategu'r Cynllun Datgelu Trais Domestig ar sail statudol; yn sicrhau y rhoddir tenantiaeth oes ddiogel i bersonau sydd â thenantiaethau oes ddiogel neu sicr pan fo awdurdod lleol yn rhoi'r denantiaeth newydd am resymau sy'n gysylltiedig â cham-drin domestig; ac yn rhoi pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol ddyroddi canllawiau statudol.

Darpariaethau yn y Bil y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

6. Mae'r darpariaethau a ganlyn yn y Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru:

- **Cymal 3** (Plant yn ddiodefwr camdriniaeth ddomestig). Mae hwn yn cydnabod bod plant sy'n dystion i gamdriniaeth ddomestig yn y cartref hefyd yn ddiodefwr o ganlyniad i fod yn dystion i'r gamdriniaeth honno ac, o'r herwydd, mae unrhyw gyfeiriad at 'victim of domestic abuse' yn y Bil yn cynnwys plentyn o'r fath.
- **Cymal 65** (Nid yw cydsyniad i niwed difrifol er boddhad rhywiol yn amddiffyniad). Mae'r diwygiad hwn yn deddfu ar gyfer yr egwyddor (a bennwyd yn achos R. v. Brown [1993] 2 All ER 75), na fyddai cydsyniad i niwed difrifol er boddhad rhywiol yn amddiffyniad a, thrwy ymestyniad, na fyddai cydsyniad yn gymwys ychwaith pan fyddai gweithgarwch rhywiol o'r fath yn arwain at farwolaeth y diodefwr.
- **Cymal 66** (Troseddau yn erbyn y person a gyflawnir y tu allan i'r DU: Cymru a Lloegr) yw un o'r cymalau Rhan 6 a fewnosodir yn y Bil er mwyn bwrw ymlaen â chadarnhad y DU o 'Gonfensiwn Cyngor Ewrop ar Drechu Trais yn erbyn Menywod a Thrais Domestig' ("Confensiwn Istanbul"). Mae cymal 66(1) o'r Bil yn estyn cwmpas troseddau penodol yn erbyn y person sy'n golygu:
 - os yw trosedd o'r fath wedi'i chyflawni y tu allan i'r DU gan wladolyn o'r DU neu berson sy'n preswyl fel arfer yn y DU, a
 - bod y weithred yn drosedd o dan y gyfraith sydd mewn grym yn y wlad honno, a phe bai'n cael ei gwneud yng Nghymru a Lloegr, y byddai'n drosedd yng Nghymru a Lloegr,

yna mae'r person hefyd yn euog yng Nghymru a Lloegr o'r drosedd honno. Y troseddau sy'n cael eu cwmpasu gan gymal 66(1) yw: llofruddiaeth, dynladdiad, troseddau o dan adrannau 18, 20 neu 47 (troseddau sy'n ymwneud â niwed neu anaf corfforol) o Ddeddf

Troseddau yn Erbyn y Person 1861 a throseddau o roi gwenwyn o dan adrannau 23 neu 24 o'r Ddeddf honno.

- Fel ag yn achos cymal 66, mae **cymal 68** (Diwygiadau sy'n ymwneud â throseddau a gyflawnir y tu allan i'r DU) wedi ei gynnwys er mwyn bwrw ymlaen â chadarnhad y DU o Gonfensiwn Istanbul. Mae cymal 68 o'r Bil, a rhan 1 o Atodlen 2 iddo, yn diwygio Deddf Diogelu rhag Aflonyddu 1997, Deddf Troseddau Rhywiol 2003 a Deddf Troseddu Difrifol 2015 er mwyn cael yr un effaith â chymal 66(1) mewn perthynas â'r troseddau o wneud i bobl fod ag ofn trais, stelcian sy'n cynnwys ofn trais neu ddychryn neu ofid difrifol, troseddau rhywiol penodol a restrir yn Atodlen 2 i Ddeddf Troseddau Rhywiol 2003, ac ymddygiad sy'n ymwneud â gorfodi neu reoli o fewn perthynas agos neu deuluol.
- **Cymal 73** (Pŵer yr Ysgrifennydd Gwladol i ddyroddi Canllawiau ynglŷn â cham-drin domestig, etc). Pŵer yw hwn i ddyroddi canllawiau ar effaith unrhyw ddarpariaeth a wneir gan neu o dan Rannau 1 i 5 o'r Bil, adran 66 neu Ran 1 o Atodlen 2, neu adrannau 69-72, ac ar faterion eraill sy'n ymwneud â cham-drin domestig yng Nghymru a Lloegr. Yn benodol, mae'n rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol ddyroddi canllawiau ar effaith cam-drin domestig, y mathau penodol o ymddygiad sy'n gyfystyr â cham-drin domestig ac effaith cam-drin domestig ar blant. Mae cymal 73(6) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol ymgynghori â Gweinidogion Cymru i'r graddau y mae'r canllawiau'n ymwneud ag awdurdod Cymreig datganoledig.

7. Ystyrir bod angen cael cydsyniad y Senedd ar gyfer yr holl ddarpariaethau uchod.

Y rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn ar gyfer Cymru yn y Bil Cam-drin Domestig

8. Mae'r Bil yn ceisio gwella'r dulliau o atal camdriniaeth a diogelu dioddefwyr. Mae Llywodraeth Cymru yn credu y bydd y mesurau mewn perthynas ag awdurdodau a gadwyd yn ôl yn ategu'r gwaith sydd eisoes yn digwydd yng Nghymru drwy Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015.
9. Mae cymal 65 yn cyflwyno newidiadau sylweddol a phwysig gan ei fod yn deddfu ar gyfer yr egwyddor na fyddai cydsynio i niwed difrifol er boddhad rhywiol yn amddiffyniad; mae'n hanfodol ei fod yn cael ei weithredu ar draws awdurdodaeth Cymru a Lloegr ar yr un pryd.
10. Mae cymalau 66 a 68 o'r Bil wedi'u cynnwys er mwyn cyflawni rhwymedigaethau'r DU o dan erthygl 44 o Gonfensiwn Istanbul. Er y gallai'r Senedd basio deddfwriaeth i weithredu rhwymedigaethau rhyngwladol, nid yw Llywodraeth Cymru yn gallu cadarnhau Confensiwn Istanbul ar ei phen ei hun gan nad yw'n Genedl-wladwriaeth a rhaid iddi ddibynnu ar Lywodraeth y DU at y diben hwn. Mae Llywodraeth Cymru yn

cefnogi'r camau sy'n cael eu cymryd mewn cydweithrediad â Llywodraeth y DU a fydd yn caniatáu cadarnhau'r Confensiwn.

11. Ym marn Llywodraeth Cymru, mae cymal 73, (fel y mae wedi'i ddrafftio ar hyn o bryd), yn tresmasu'n sylweddol ar swyddogaethau gweithredol Gweinidogion Cymru a chymhwysedd deddfwriaethol y Senedd. Bydd swyddogion yn cydweithio'n agos â Llywodraeth y DU i geisio cael gwelliant i'r cymal er mwyn sicrhau ei fod yn adlewyrchu'r setliad datganoli yn gywir ac yn ei barchu.
12. At hynny, nid oes lle yn rhaglen deddfwriaethol bresennol Llywodraeth Cymru ar gyfer Bil sy'n gwneud darpariaeth ar gyfer Cymru ar y materion hyn, ac nid oes unrhyw Fil yn y rhaglen y gellid ychwanegu darpariaethau o'r fath ato.

Goblygiadau ariannol

13. Er nad oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol i Lywodraeth Cymru na Senedd Cymru yn deillio o'r pwerau o dan y Bil, efallai y bydd goblygiadau ariannol i Gymru yn y dyfodol o ran yr effaith gyffredinol pe bai dull gwahanol yn cael ei fabwysiadu.

Casgliad

14. Ym marn Llywodraeth Cymru, mae'n briodol ymdrin â'r darpariaethau hyn yn y Bil hwn ar gyfer y DU gan fod y Bil yn ymdrin â materion datganoledig a rhai nad ydynt wedi eu datganoli. O ran cydlyniad, mae Llywodraeth Cymru o'r farn mai deddfu drwy Fil ar gyfer y DU gyfan yw'r cyfrwng deddfwriaethol mwyaf effeithiol a chymesur o godi ymwybyddiaeth o faterion sy'n ymwneud â cham-drin domestig.

Jane Hutt, AS
Y Dirprwy Weinidog a'r Prif Chwip
Awst 2020